

in zulk
heilig
kracht,
vullen.
? buiten
ent der
rijkste
angen.
t is de
in zoo
broeder
schijn
m.
en ziel

r Gods
offeren
willen,

or kort
Bies-
dragen,
e Cate-
ak ver-

lijdend
voudig
onder-
te geko-
al door
de Ca-
gewest
e Cate-
neen

hoegen,
prichte
estigde
in zijn
blijkt
id zoo
soit in
st. Ook
op dit
opko-
pingen,
kander
os tot
in de
as, en
n vast-
lagen.
boos-
prik-
willen
op te
oe wij
n, dat
andige
tot in
id.
band
in het
moet

erd te
geldt,
aaura-
waar-
critiek
in zijn
te ge-

uiterst
oeilijk
praak
vooral
den
orden,
stellig
dan
rende
tot de
el on-
isatie,
om
lusver
ogen,
pae-
ekel
niet
dsche
t.
en is
ijelijk,
drift,
pooral
uur,
hoe f
idde-
n de
leeds
loopt

voor
telg
wor-

wijs,
Welk
echi-
Velk
ods-

t op
aan
ken
zal

ber-
leen
van-
dan
wat
jide

taal en in scherpe, korte formuleering de levensbeschouwing der Schrift verdedigt, tegenover de dwalingen van onze eeuw. Zoo blijft er zoo eendeloos te vragen. Zoo is hier nog alles te doen. En toch weet men vooruit, dat we nog jaren en jaren op de oude wijze zullen voorttobben. Maar daarom juist was het zoo goed gezien, dat Prof. Biesterveld dit onderwerp eens in een rectorale oratie behandelde. Dat verheft de zaak. Dat vernieuwt het besef, dat de Catechisatie een zaak is van de allerhoogste betekenis. Na die oratie gelezen te hebben, gaat men vanzelf ernstiger en beter catechiseren. Mocht er ook de vrucht van zijn, dat de Gemeente het hoog belang der Catechisatie beter en ernstiger ging inzien.

Practicisme.

XIV. (Slot).

Bij alle lof en waardeering, die ook onzerzijds gaarne aan de beweging, die ziekenverpleging bevorderde, wordt toegekend, valt alzoo toch niet te loochenen, dat de evenals de Zondagsschoolbeweging en de Zendingsschool een buitenkerkelijken oorsprong had, met geen belijdenis rekende, in den wil schier uitsluitend naar kracht zocht, het buitengewone boven het gewone koos, en, voor zoover ze een Christelijk stempel droeg, geheel viel onder de theorie der dusgenaamde „Christian Works“.

Het is alzoo op die theorie van de „Christian Works“, dat we, na achtereenvolgens de drie Z's, gelijk we ze noemden, de Zending, de Zondagsschool en de Ziekenverpleging, aan kritiek te hebben onderworpen, tot het opmaken van ons oordeel moeten terugkeeren.

En dan is het duidelijk, dat deze theorie niets anders was, dan een eenzijdige reactie tegen het Intellectualisme en het Mysticisme. Het Intellectualisme had eenzijdig den nadruk gelegd op de leerstelling van de waarheid, en door overdrijving ingang geschoonen aan het besef en aan de voorstelling, alsof de hoorder der wet voor God rechtvaardig was. En daartegenover hield het Practicisme met Paulus staande, dat niet de hoorder, maar de doener der wet Gods welbehagelijk is.

En evenzoo, het Mysticisme had wel tegenover de kille orthodoxie van het Intellectualisme de rechten van het gemoedsleven op den voorgrond geschoven, maar om op zijn beurt, even eenzijdig, ten slotte in het gemoed de bron der waarheid te zoeken en in de sensatie van het gevoel het wezen der Christelijke religie te stellen. En daartegenover had het Practicisme uit de mijnering en de gevoelsgevoelens opgeroepen, om het gevoel slechts als de beweegkracht tot daden te eeren, en op het „doen van de waarheid“ in plaats van op het belijden en voelen van de waarheid aangedrongen.

Van de drie symbolen aan 's menschen wezen ontleend, het hoofd, het hart en de hand, had het Intellectualisme voor het hoofd, het Mysticisme voor het hart, en het Practicisme op zijn beurt voor de hand gekozen.

Zocht het Intellectualisme zijn kracht in het denken, en het Mysticisme in het gevoel, het Practicisme vond in den wil zijn sterkte. Men wilde het doen, het durven, het aanpakken, op den voorgrond stellen, en de Christelijke religie uit haar inzinking opbeuren door betoon van veerkracht, moed en toewijding.

Op zichzelf nu zou dit uitnemende vrucht hebben gedragen, mits het daarbij uitsluitend als reactie en als aanvulling ware opgetreden van hetgeen in de beide andere richtingen ontbrak.

Had het Practicisme zijn plaats, naast en in verband met die beide andere richtingen, pogen in te nemen, doch zoo, dat het ook het betrekkelijk recht der beide andere richtingen waardeerde, dan had het ons een niet te misaken zegen gebracht. Het Christendom kan geen der drie misen: noch de belijdenis der waarheid, noch de innigheid van het gemoedsleven, noch de in daden uitgaande activiteit.

Elk der drie zijn van het wezen van het Christendom onafscheidelijk. Ze vormen samen het heilig smoor, dat de Christelijke religie sieren moet. Eerst in de volkomen harmonie der drie vindt het Christelijk leven zijn zuivere ontplooiing.

Maar op dit standpunt plaatste de theorie der „Christian Works“ zich niet. Integendeel, ze eischte voor het „Christelijk doen“ alle geestelijke kracht op, verhiel zichzelf tot het eenig prijselijke, en zag van haar ingeselde hoogte steeds laatlunkender naar op den ijver voor zuiverheid in belijdenis en op de roerselen der mystiek. Ijver voor de belijdenis werd in haar ook almeer belijstheid op splinterige haarkloverijen; prijsstelling op het bevindelijke leven onderschatte ze als zichzelf behagende, en daarom onnutte, zoo niet schadelijke gevoelsleliebertij.

Hier toe kwam het Practicisme wel niet op eens, maar de eenzijdigheid, die het kenmerkte, dreef toch het steeds meer in die alle evenwicht verbrekende richting, en ten slotte werd die onderschatting van belijdenis en gevoelsleven systeem.

Reeds in ons land is het hiertoe ver gekomen, maar vooral in het buitenland is dit zelfs op fanatieke wijze gedreven.

Niet in dien zin, alsof men opzettelijk de stikken der belijdenis ontkenne of verwerpen zal. O, Neen, dat niet. Veel eer is men van oordeel, dat in hoofzaak de Christelijke belijdenis wel de ware zal zijn. En al evenmin, alsof men het innerlijke leven van de ziel voor God voor overbodig

zou verklaren. Verre van daar. Eer acht men, dat het van zelf spreekt, dat de Christen ook de intieme gemeenschap met zijn God moet kennen.

Alleen maar, bij die vage, oppervlakkige erkenning blijft het, en voorts bekreunt men zich heugenaamd niet, noch om de belijdenis, noch om de zielsbevinding. Voor zich zelf rekent men er niet mede, en men kan het in anderen niet zetten, zoo ze er nadruk op leggen.

Bij een man, bij een vrouw, die voor „Christian Works“ ijveren, ziet men alle afwijking van de belijdenis en alle gemis aan teederder religieus leven door de vingers; maar noch de zuiverste belijdenis, noch het diepste bevindingsleven heeft in het oog der Practiciëten ook maar de minste waarde, zoo er de „Christian Works“ niet bij komen.

Die „Christelijke werkzaamheden“, en zij alleen, zijn maatstaf ter beoordeling, of iemand waarlijk een Christen is.

Echt, wezenlijk Christen, is dus vanzelf een ieder die voor de Zending, voor de Zondagsschool of voor de Ziekenverpleging ijvert. Aan diens Christen-zijn te twifelen, ware stuitende ongerijmdheid.

Daarentegen, wie dezen weg niet op wil, of zelfs zich er tegenstelt, heet een naam-Christen, hoe vurig hij ook aan zijn belijdenis hangt, en hoe warm ook de mystiek zij van zijn hart.

Daarom zijn hem de kerkelijke onderscheidingen eigenlijk een hinder, een noodlottig overblijfsel van vroegere verkeerdheden, iets dat liefst weg moest, en dat men niet dulden kan.

Het „confessioneele“ is de kanker, die knaagt aan den boom van het kerkelijk leven. Mannen en vrouwen van allerlei belijdenis moesten zich voor de praktijk van het Christelijk leven bijeenvoegen, en, ter vermijding van dispuut, nooit een woord over hun belijdenisverschil spreken.

Het iets doen, het iets verrichten, het iets stichten, iets tot stand brengen, is het eigenlijke waarop het aankomt. Het Christendom bestaat immers niet in woorden, maar in kracht, en kracht dat is immers die soort kracht, die zij betoonen, die zij oefenen, die zij in werking zetten.

En daar nu in dit krachtbetoon het „Christelijk karakter“ moet uitkomen, volgt er vanzelf uit, dat dat doen, dat verrichten, dat tot stand brengen, niet kon bestaan in iets dat niet-Christenken oordeelen, en dus wel gezocht moet worden in iets dat specifiek Christelijk was. En zoo kwam men vanzelf tot het buitengewone, tot hetgeen buitenshuis te doen was, tot wat extra heet te zijn, en in het oog liep.

Nu weet men, hoe gul en grif wij toegaven, dat beide en het Intellectualisme en het Mysticisme door soortgelijke eenzijdigheid, zulk een reactie in de praktijk des Christendoms noodzakelijk hebben gemaakt. En ook, hoe we zonder voorbehoud toestemmen, dat dit drijven van „Christelijke werkzaamheden“ tot een actie heeft geleid, die veel tot stand bracht, dat anders stellig ongedaan ware gebleven, en toch broodnoodig was. De Catechisatie schoot te kort, en de Zondagsschool heeft haar aangevuld. De Heidenische en Mohammedaanse landen lagen onbearbeid, en de Zending deed er een licht der hope opgaan. En zoo ook de kranken bleven onverzorgd liggen, en de Ziekenverpleging heeft menig lijden verzacht.

Maar om dit goede mag ook hier voor de schaduwzijde het oog niet worden gesloten. Een schaduwzijde, die vooral in drielei uitkwam.

Ten eerste hierin, dat dit Practicisme, door zijn eenzijdig drijven, het ongelooft en den afval in de hand heeft gewerkt.

De onverschilligheid voor de belijdenis heeft ongemerkt vanzelf geleid tot onverschilligheid voor de vernietigende critiek, die op de Heilige Schrift werd toegepast. Als er tegenover elkander twee predikers stonden, waarvan de één aan de Heilige Schrift onoverdenkelijk vasthield, en de ander eigenlijk heel de vastigheid der Heilige Schrift prijs gaf, gaf men toch aan den laatste, mits hij voor Zending enz. ijverde, verre de voorkeur. In Japan hebben de „Christen-zendingen“ zich met de zendingen van het Modernisme verbroederd, en tegen de missionaire predikanten, die aan de belijdenis vasthielden, partij gekozen. En met name de Ziekenverpleging, in verband met allerlei zorg voor ongelukkigden, leidde ongemerkt tot samenwerking ook met hen, die buiten alle geloof stonden, niet op maatschappelijk terrein, wat naar recht ware geweest, maar ook onder Christelijke vlag.

En dit kon niet anders. Ten principale is hetgeen geloofgen van ongelooftigen afscheidt, toch altoos weer de belijdenis der waarheid. Heeft men zich nu eenmaal gewend, om de belijdenis der waarheid als iets bijkomstigs te beschouwen, en in afwijking van de belijdenis niet zooveel kwaad te zien, waar is dan de grens? Die grens ligt dan niet meer in de Heilige Schrift, ze ligt niet meer in de belijdenis, ze kan dan alleen in Jesus liggen; maar welke Jezus is dan bedoeld? Eerst zei men dan nog: „De Christus naar de Schriften“, maar toen men „de Schriften“ losliet, gaf ook dit geen uitsluit meer. Zoo liep de school men van den Christus der Schriften naar den Jezus van de Evangelien, en daar nu ook de Modernen met den Rabbi van Nazareth dwepen bleven, sprak het van zelf, dat men ten slotte vriend en vijand niet meer herkennen kon.

De tweede schaduwzijde ligt in de neiging van het Practicisme, om van het geloof op de werken terug te gaan, en daarmee het fundament van het Protestantisme te ondermijnen.

Dit kan men iemand niet voorrekenen, want zijn tegenvraag is altoos, of wij dan een geloof willen zonder de werken, en of dan ook zij niet gelooven? Toch heeft de apostel dit geschilpunt te klaar en te over-

tugend uiteengezet, om er hier nogmaals op in te gaan. Alles komt hier neer op de neiging der ziel en op de vraag, waarop het zwaartepunt valt, wat bezielt en wat aandrijft. En zoo verstaan, is er geen de minste twijfel, of de werken overrompelen in de kringen van het Practicisme weer het geloof. Om rechtvaardigmaking bekreunt men zich niet meer, indien men maar toonen kan, dat men opgaat in allerlei Christelijke bezigheden, en in Christelijke werkzaamheden voor niemand onderdoet.

En de derde schaduwzijde is, dat het geloof zich krank en eenzijdig op het specifiek dusgenaamd „Christelijk“ richt, en wordt afgetrokken van het gewone menschelijk leven.

Godzaligheid moet in het karakter, in de neigingen, in het persoonlijk, in het huislijk, in het maatschappelijk, in het burgerlijk leven uitkomen, als hoogere zin, fijner levensopvatting, eerlijker handel en wandel, zorgvuldiger besteding van kracht en tijd, als dieper plichtbesef, als teederder gevoel van verantwoordelijkheid, als gereeder gezindheid om nederig, ootmoedig, duldend en verdragend te zijn, en voorts moet daar dan het specifieke van Zondagsschool, Zending enz. bijkomen.

Het Practicisme daarentegen stemt dat alles wel toe, en wil dat ook wel, maar leidt toch eenzijdig alle voorhanden kracht schier uitsluitend naar dat specifiek-Christelijke af.

Een jongedochter, die stil voor God in haar huiselijke plichten leeft, en daarin opgaat, is eigenlijk nog maar een burgerlijk goed kind. Om wezenlijk een Christenmeisje zich te betoonen, moet ze desnoods van dat huiselijke wat schieten laten, en vooral zich toewijden aan wat men eenzijdig noemt: „Christelijke werkzaamheden“.

Uit de Pers.

In de Geref. Kerk gaat Dr. B. Kinga nog steeds voort het door en door verderfelijke karakter van de Synodale organisatie in het licht te stellen.

Zulk een willekeur is ook weder vrucht van ons heerschend Synodaal systeem. Wij zagen reeds, hoe elk beroep op Gods Woord, elk onderzoek naar eenig leerschrift onmogelijk is gemaakt door onze Bestuursinrichting. Maar die zelfde organisatie heeft er voor gezorgd, dat een dergelijke willekeur, als boven beschreven is, in de Kerk moet komen. In de verschillende onderteekeningformules voor aanstaande predikanten vond men tot op 1883 althans nog een hoemwijzing naar de Belijdenisschriften, maar de Synode zelf heeft de verklaring gegeven, dat met het voorschift, om zich in de prediking te houden aan de Belijdenis der Kerk, bedoeld werd de „geest en de hoofspraak“ van de leer der Kerk. Ook ten opzichte van de belijdenisvragen, die nog het belijden van den Drieënnigen Naam des Heeren voorschrijven, een soortgelijke bepaling, nl. deze, dat de vragen die aan de nieuwe lidmaten gedaan moeten worden, in „geest en hoofspraak“ moeten bevatten, wat afgedrukt is in de voorgeschreven vragen. En in de thans gebruikte predikantsformule is slechts sprake van het Evangelie van Jesus Christus. Maar juist die bepaling „geest en hoofspraak“ is oorsaak geweest, en moest ook oorsaak worden van alle mogelijke willekeur. Van wege de organisatie is de deur voor elke dwaling wagenwijd opengezet. Elk mag voor zich beoordelen wat „geest en hoofspraak“ is, wat hij wenschte te verstaan onder het Evangelie van Jesus Christus. Natuurlijk moesten de Besturen dezen weg wel inslaan, omdat zij anders voor allerlei leerschriften zouden geplaatst zijn, die zij hadden moeten onderzoeken en aan Gods Woord toetsen; maar daarvoor ontbrak de gelegenheid, zoals wij zagen. Wij hebben nu in onze Kerk de sonderlinge tegenstrijdigheid, dat art. 11 Algem. Regl. het ahschrijven der leers voorschrijft aan een legelijk, die in eenige bestuursbetrakking zitting heeft, terwijl anderzijds van wege de Besturen is verklaard: „elk mag in de Kerk voor zich zelf uitmaken, wat hij overeenkomstig de leer der Kerk acht.“

Ook op de kerkeraden drukt dit:

Maar de Kerkeraden dan? Zeker! zij zijn op zekere hoogte nog, wat zij vroeger waren, nl. ambtsdragers door de gemeente gekozen en in hun ambt bevestigd, niet naar bepaalde regels van eenig reglement, maar overeenkomstig het bevestigingsformulier. Zij zijn dan ook overeenkomstig dat formulier van Godswege geroepen, om voor de luidde te waken en ook vreemde, van de Belijdenis afwijkende, leeringen te weren; zij hebben daartoe ook toezicht op degenen, die belijdenis des Geloofs doen. Als zodanig zijn de Kerkeraden vrijwel zelfstandige vertegenwoordigers der Gemeente. Doch nu verpette men niet, dat die zelfde Kerkeraden ook weer de ondersteunende uitmaken van de opklimmende Bestuursreeks en diensteengevolge ook weder door de boven hen staande Besturen in hun macht en invloed zodanig belemmerd worden, dat zij in leersgeschillen terstond met die Besturen in conflict komen, om de eenvoudige reden weder, dat er geen plaats is voor het onderzoek en de toetsing van zodanige geschillen.

De Besturen moeten dus wel zoo mogelijk de zelfstandigheid der Kerkeraden beperken. Het Synodaal systeem, ik spreek niet van personen, brengt met om succesvol te zijn de Kerkeraden van hun tweezalichtheid te berooven, om te maken, dat zij eindelijk niets anders en niets meer zijn dan de ondersteunende sport in de opklimmende reeks. Bij de kerken van de „Generale kassa“ komt dit m. i. ook nu. Daarbij is de kwestie van aannemen van nieuwe lidmaten gemeind. 't Is niet meer aan de Kerkeraden overgelaten om aan te nemen en tot den Dagh des H. Avondsmaal toe te laten degenen, die de Kerkerad hiervoor geschikt en bekwaam acht, maar er komen bestuursbepalingen bij in aanmerking, en dan nog wel geldelijke. Als bron moge dus de hedendaagse Bestuursinrichting de schuld van het kwaad niet dragen, toch valt het m. i. niet te ontkennen, dat door haar de Kerk feitelijk meer en meer wordt opgelost in een vereniging van zekel wat wils. Welnu, m. i. mag men niet langer in deen weg voortgaan, zonde naar een betere weg te vragen.

Allen kostelijk. Niet nieuw, want voor twintig jaren is door de Heralat precies hetzelfde gezegd. Doch nu verder? Wat dan nu te doen? Antwoord:

Ik bedoel niet, dat men door geweldige maatregelen schrikken moet, om terstond aan deze dingen een einde te maken, maar men moet beginnen met een betere toestand voor te bereiden, om langs geleidelijken weg tot een bevredigende oplossing te komen van het kerkelijk vraagstuk. Maar dan zij men ook blijk in zijn oordeel over hen, die op het weeschelijken hiervan wijzen.

Daar hebt ge het nu weer.

Nadat sinds 1852 een halve eeuw aldus verlopen is, zal men nu beginnen met een beteren weg voor te bereiden, en die weg moet geleidelijk zijn.

Wat geloofskracht spreekt hier nu in.

En dan staat er nog bij, dat men hen, „die zoo spreken, niet onbillijk beoordeelen moet.“ Maar, elieve waarom dan onbillijk beoordeeld hen, die reeds voor vijftig jaren zoo spraken, en naar dat ze spraken ook deden, toen het bleek dat er geen geleidelijke weg was?

In de Basijn bespreekt Dr. Bavinck een vraag „hem in volten ernst gedaan, of alle gedoopten wedergeboren zijn, en dus onseilbaar eenmaal de eeuwige zaligheid beërven zullen.“ Dat hij deze ongerijmde vraag beslist ontkennend beantwoordt, spreekt vanzelf.

Hij had het nog sterker kunnen zeggen.

Ja, wij voor ons zouden wel eens willen weten, wie hem toch zoo dwaze, domme vraag deed. Wij hebben zoo iemand nooit ontmoet, of het moest of een Roomsche zijn, of ook een Neo-Lutheran.

Doch dan voegt Dr. B. er aan toe:

Zij komen er daarom tegen op, dat de denaar des Woords ook maar een oogenblik in zijne prediking onderstelt, dat er onder de gedoopten ook onwedergeborenen kunnen zijn; dat hij ernstig aandringt op zelfonderzoek en zelfbeproefing; dat hij krachtig opwekt tot geloof en bekeering. Liefst denken we hierbij aan onkunde en misverstand, aan een verwarring van het felt, dat wij te erkennen hebben, en de gedragwijze, waarnaar de kerk hare leden heeft te behandelen. Het is volkomen waar, dat de kerk niet over het hart oordeelen kan en mag. Zij mag alleen rekenen met belijdenis en wandel. En wie niet in leer en leven met het geloof in tegenpraak komt, heeft zij naar het oordeel der liefde als een geloovige te beschouwen, tot het gebruik der sacramenten toe te laten en aan geen kerkelijke tucht te onderwerpen.

Maar al is er dus over de gedragwijze bij de kerkelijke handelingen geen verschil, daarnaast blijft op grond van Gods Woord en overeenkomst onze Gereformeerde belijdenis het feit onaangetast staan, dat in de kerk onder de goeden de hypocrieten zijn vermengd, die van de kerk niet zijn, hoewel zij naar het lichaam in haar zijn. Op dit punt moet er klaarheid zijn, en, naar blijkt, meerdere klaarheid komen. Wij moeten in dit opzicht elander duidelijk verstaan. Alle dubbelzinnigheid moet hierbij vermeden en alle misverstand uit den weg geruimd worden.

Er hangt voor het karakter der prediking, voor de toekomst van de Gereformeerde kerken, voor den wadom van het geestelijk leven, voor de behoudens van sondaren veel te veel van af. Er is een richting — zoo schreef deze dagen iemand — die me gevarijld voorkomt, wij ze de vraag: hoe staat het met ons voor de eeuwige zaligheid meer terzake stelt. Welnu, als dat gewaar bestaat, dan moet het onder de oogen gezien en met ernst er tegen gewaarschuwd worden.

Ook hiertoe zijn we het geheel eens, op één punt na. We kennen zulk een richting in onze kerken niet, en zouden wel eens willen weten, wie de mannen zijn, die zoo leeren en spreken.

Zulk een richting moet dan toch, zal het een richting zijn, woordvoerders en tolken hebben. Ze moet dan toch in personen belichaamd zijn. Hoe anders zal men ze bestrijden, als men niet weet waar ze zijn?

Officiële Berichten.

Classis Zutphen.

Besluit van de vergadering der Cl. Zutphen, gehouden te Winterswijk, 6 Dec. 1900.

Op voorstel van den tijdelijken praeses Dr. v. Dijkens wordt het volgende telegram verzonden:

„President Kruger, station Zevenaar.“

„De Gereformeerde kerken van de Classis Zutphen, heden vergaderd te Winterswijk, betuigen U bij aankomst op Nederlandschen bodem hare innigste en levendigste sympathie en bidden van God, dat de zaak van recht en vrijheid, waarvoor Gij met uw heldenvolk uw leven wilt geven, moge zegeprelen. Zijn groeten Naam tot eere.“

Naar aanleiding van eene desbetreffende vraag van Aalten B. wordt met op één na algemeene stemmen het volgende voorstel aangenomen:

„De Geref. kerken van de Classis Zutphen, 6 Dec. 1900 te Winterswijk vergaderd, van oordeel dat het wenschelijk is, de quaestie inzake de opleiding tot den dienst des Woords principieel tot oplossing te brengen, geven, om kon het zijn, mede in de praktijk tot eenheid van opleiding tot den dienst des Woords te komen, aan Curatoren en Professoren van de Theol. School en van de Vrije Universiteit in overweging, in besloten kring bovengenoemde vraag te bespreken en de resultaten dezer samenspreking, voor zoover men tot eenstemmigheid gekomen is, te publiceren; en besluiten hiervan aan bovengenoemde Colleges kennis te geven.“

Namens de Classis:
J. GOMMER, Scriba.

Theologische School.

Het College van Hoogleraren der Theol. School maakt bekend, dat den 14 December met goed gevolg het 1e Candidaats examen is afgelegd door den heer P. A. Sletsens en 17 December het 2e Candidaats door den heer R. Sybrandy, wiens adres is te Scharnegoutum.

Namens het College voornemens:
P. BIESTERVELD, Secretaris.

VOOR HARS CAMP.

EDE, 7 December 1900. De kerkeraad van Ede rekent het als zijn plicht, de gevers er mede in kennis te stellen, hoe het met den arbeid te Harskamp staat, waartoe hunne gaven werden gevraagd door middel der circulaire, welke door den kerkeraad de gemeenten in ons vaderland werd toegezonden, en waarop wij van veel gemeenten geldelijken steun mochten ontvangen.

Het gezamenlijk bedrag der ontvangene gelden was f 1813.91, waarvoor wij de gemeenten onzen hartelijken dank brengen. Doch broeders, veel is er nog noodig. Een stuk grond werd aangekocht, en een doelmatig gebouw is op dien grond verzezen, hetwelk tegen Februari zijn voltooiing wacht. Dat de ingekomen gelden lang niet voldoende zijn om de kosten te dekken, begrijpt ieder. Daarom worden de kerken, die nog niets afzonderden, dringend verzocht, nog een steentje naar te dragen; terwijl de heer H. J. Bos te Harskamp, gaarne bereid is deze in ontvangst te nemen.

Om die reden was het bestuur genoodzaakt een renteloze geldleening aan te gaan in aan-deelen van f 100, welke alle nog niet geplaatst

zijn. Mochten er nog broeders en zusters zijn, die deze zaak wenschen te steunen, genoemde heer Bos is bereid tot alle inlichtingen. Deze geldleening wordt afgelost bij jaarlijkse uitlooting.

Tot oeffenaar voor den tijd van één jaar werd aangesteld br. Brederveld, van Velen, die door den kerkeraad gehoord was en in overleg met het Bestuur van het Militaire Tehuis tevens tot vader door dat Bestuur benoemd werd, en dit bereids aannam.

Zoo zal dan D. V. de basijn des Evangelies eerlang ook in het genabuurde Harskamp worden gehoord, en wordt den heer Brederveld ruime zegen op dien arbeid zeker ook door u toegewenscht, die dit schrijven ontvangt. Dat ook eerlang onze jongelingen, die daar korter of langer tijd moeten vertoeven, in hem den man ontmoeten, die gaven ontvangen heeft om jongelingen te leiden tot eer van Hem, Wien de eer toekomt ook van dit gebrekvolle werk!

Hiertoe de broeders en zusters op de hoogte gesteld zijnde van den arbeid te Harskamp, moge 's Heeren onmisbare zegen verder dezen arbeid bekronen!

Namens den Kerkeraad,
C. VAN BEEK, Scriba.

Buitenland.

Duitsland. Dr. Kolffhaus over doop en wedergeboorte.

Wij hebben er ons in verblijd, dat Dr. Kolffhaus van Radewerwald in de „Ref. Kirchenzeitung“ het stuk van de wedergeboorte en bekeering heeft uitgezegt. Op den voorgrond stelt genoemde leeraar daarin, dat de wedergeboorte eene onmiddellijke daad van den levenden God is. Op de vraag, wanneer de wedergeboorte plaats heeft, of zij voor of onder het gepredikte woord geschiedt, antwoordt Dr. Kolffhaus volgens de Schrift, dat zij kan plaats hebben, voor en onder en na de verkondiging van het Woord Gods. De wind blaast waarheen hij wil! Voorts betoogt de geachte schrijver, dat de wedergeboorte wel een verborgen daad Gods is, doch dat zij toch openbaar wordt wanneer de zondaar tot bekeering komt. Even duidelijk als schriftuurlijk toont hij voorts aan, dat de mensch bij de wedergeboorte geheel lijdelijk en bij de bekeering werkzaam is, en eindigt dan met de mededeeling, dat hij slechts een korte schets heeft willen geven van het door hem behandeld onderwerp, dat in Duitsland van Gereformeerde zijde schier niet is aange-roerd.

Hoeeer het noodig is, dat in Duitsland het stuk van de wedergeboorte en van de bekeering degelijk behandeld wordt, blijkt uit een afschrift van den genoemden schrijver in het jongste nummer van de Ref. Krtg. Daarin wijst hij op een geschrift van den Berlijnschen predikant Stosch, een man dien men een woordvoerder van de Nieuw-Lutherse „orthodoxie“ noemen kan. Door Lutherse Godgeleerden hoorde men dikwerf de uitspraak van Luther behalven:

„De doop werkt vergeving van zonden, verlost van dood en duivel, en geeft de eeuwige zaligheid aan allen, die het gelooven“, maar dan legde men den nadruk op „allen die het gelooven.“ Men wees dan ook op Luther's kleinen Katechismus, waarin gezegd wordt: „Hoe kan water zulke groote dingen doen?“ en het antwoord luidt: „Het water doet het waarlijk niet, maar het Woord Gods; indien het met en bij het water is, en het geloof, indien het op zulk een Woord Gods in het water vertrouwt.“ Stosch gaat echter verder, en beweert slechtweg dat de doop de wedergeboorte is. „In den doop hebben wij den heiligen geest ontvangen“, wij dragen door den Doop den geest der waarheid in ons geweten, den geest der genade en des levens.“ „Het Abba vader zeggen, wortelt in den Doop.“ „Wij zijn rein gewassen van onze zonden, wij zijn verlost van eene booze consciëntie, wij bezitten en begeeren eene goede consciëntie, wij dragen Gods geest en Gods ontferming in ons door den Geest, en dit alles wij wij gedoopt zijn.“ Hierin gaat Stosch de Roomsche paden op. De doop werkt ook, dat men een „inwendig orgaan ontvangt, om het Goddelijk woord te verstaan, hetwelk ongedoopten ontrekt.“

Het verheugt ons, dat Dr. Kolffhaus in de Ref. Krtg. het stuk van de wedergeboorte aan de orde gesteld heeft. Waarlijk, het is wel noodig dat Gereformeerde leeraars tegenover de Romaniseerende richting in de landkerk hunne waarschuwend stemmen doen hooren!

Engeland. Een getuigenis tegen de losgelaten hel in Z-Afrika.

Zoo gaarne zouden wij mededeelen, dat in Engeland het gros der kerkelijke ambtsdragers althans iets begint te beseffen van de groote schuld, welke de Engelse natie op zich laadt, door de vernietiging der Boeren republieken te willen doordrijven. Enkele stemmen worden wel in dien geest vernomen, doch het zijn er maar enkelen. Het Sog the war-comite doet zijn best. Het verspreide een vlugschrift onder den titel van: Hell let loose (de hel is losgelaten), van de hand van een officier die nog in het Engelse leger dient. De Britsche krijgsmann deelt daarin afschuwelijke bijzonderheden mede, die wij onze lezers zullen sparen, ook omdat zij elders wel verneld zullen zijn of nog zullen worden. Deze officier zegt, dat hij allen beschreef wat hij persoonlijk had aanschouwd, en wat door hen niet kan geloofd worden, die de feiten moeten kennen. „Het is een barbaarsheid zonder wedergele, dat wij onze vijanden tot overgave willen dwingen, doordat wij hunne vrouwen en kinderen laten verhooren en hunne weduwen en dochters laten ontvoeren.“

Doch al deze dingen laten de meerderheid van het Engelse volk onaan doenlijk. Wel zegt het orgaan der Engelse congregationalisten, dat Engeland, zonder vrees van zijn prestige te verliezen, aan de Boeren zodanige voorwaarden zou kunnen aanbieden, die zij konden aanvaarden, om aldus een eind te maken aan de ellendige zaak. Maar het komt bij de redactie van de „Examiner“ niet op te betoogen, dat Engeland een onrechtvaardigen oorlog op onmenselijke wijze voert. Het blad koestert de verwachting dat, wanneer de financiële toestand, dien de oorlog in het leven riep, recht ingezien wordt, de regering wel geneigd zal zijn eenige pressie om gematigd te handelen, op zich te laten uitoefenen. Uit alles blijkt het, dat Engeland, trots de roepstemmen van enkelen in het land zelf, trots de verantwoordelijkheid van bijna de geheele wereld, met den barbaarschen oorlog zal voortgaan totdat het niet meer kan, — wanneer de Heere niet kennelijk tusschenbeide treedt.